

Zasavski udacnik

★ Glasilo Osvobodilne fronte okraja Trbovlje ★

Leto II.

Trbovlje, 7. januarja 1949

Štev. 2

Z novim poletom v nove zmage

Delovno ljudstvo trboveljskega okraja se je na dostojen način poslovilo od uspešnega drugega planskega leta 1948. Vsi obrati, tovarne in objekti so predpisani plan dosegli in celo presežili. V vsem tem se jasno izraža velika zavest delovnega ljudstva okraja Trbovlje, ki je dokazalo s svojim heroizmom, da se ne boji naporov in težav in da tudi danes vztraja čvrsto v prvih vrstah pri izgradnji socializma. Zadnji dan v letu 1948. je bil dan obračuna, obenem pa napotilo, da bomo tudi v tretjem planskem letu premagovali vse težave in dosegli zmago, katera bo tem častnejša, čim uporneje se bomo borili, da jo dosežemo. Po vseh obratih, številnih podjetjih in ustanovah so se zbirali delavci in njihove žene, nameščenci in mladina, ki so v prijateljski povezavi in v zadovoljstvu dočakali Novo leto 1949. Zadnjega dne v letu so bili po vseh obratih in tovarnah masovni sestanki, na katerih so govorili direktorji podjetij in sindikalni funkcionarji, ki so čestitali delovnim kolektivom ob doseženih uspehih ter jim nakazali bodoče naloge. Na Zapadnem obratu rudnika Tr-

bovlje, ki je dosegel plan že 22. decembra, je bilo posebno živahno. V čakalnici so se zbrali številni rudarji, ki so besedam tovariša direktorja Rička in predsednika republiškega odbora tov. Pikla priterjevali in sklenili, da hočejo biti tudi v tretjem letu med najboljšimi. Direktor rudnika, tov. Riček Anton se je v imenu Uprave zahvalil za dosežene uspehe ter naglasil, da je potrebno takoj v začetku leta s čvrsto disciplino pristopiti k izgradnji planskih nalog. Le tedaj, če se bomo vsi zavedali dolžnosti, se nam ne bo treba zadnje mesece v letu s težavo boriti za izvršitev plana. Po zborovanju so rudarji prejeli nagrado za vestno delo ob nepretrganem službovanju. V zgodovini rudarstva se še ni zgodil slučaj, da bi rudarji prejeli na starega leta dan enomesečno plačo, kot dodatek za nepretrgano službovanje. Dočim za delovnega človeka ni bilo 13. plače, jo je v stari predprilski Jugoslaviji prejemal del uradništva z raznimi direktorji in poslovodji.

Sestanki in zborovanja so se vršili na ta dan tudi v rudniku Zagorje, kjer so se direktor in sindikalni funk-

cionarji zahvalili rudarjem, nameščencem in prostovoljcem OF za uspešno izvršitev letnega plana. Enako kakor v Trbovljah in Zagorju, tako so bila zborovanja tudi v Hrastniku, kjer so govorniki poudarjali borbo in težkoče, katere je imel delovni kolektiv rudnika v Hrastniku, ki mu ni uspelo, kljub dobri volji, doseči letni plan. — Zborovanja so se vršila tudi v steklarni, kemični tovarni, papirnici, elektrarni in cementarni v Trbovljah. Posebno pomembna je bila proslava v cementarni, kjer je zastopnik glavne direktije cementne industrije čestital delovnemu kolektivu k doseženemu planu ter jim predal prehodno zastavo.

Leto 1948. se je končalo, delavci, žene, nameščenci in mladina pa so se zbrali po obratih in ustanovah, kjer so na dostojen način pričakali novo leto 1949 s tem, da so ob 12. uri poslušali besede maršala Tita, ki je poudaril, da nas bo izpolnitev vseh nalog dovedla k zaželenemu cilju, k izvedbi socializma in k srečnejši in svetlejši bodočnosti naših narodov.

molčali tudi o napakah pri delu Fronte v našem okraju.

Kakor je borba za napredno socialistično graditev naše države rodila ogromne gospodarske uspehe in vzporedno s tem vzgojila mnogo novih borcev za socializem, tako pa je na drugi strani borba povzročila pri nekaterih članih in celo pri odbornikih omahovanje, kar je bilo vzrok, da so delo v Fronti zanemarjali. Take ljudi je utrujalo celo pobiranje socialnega fonda in članarine, pri čemer jih je godrnjanje maloštevilnih nezgrajenih članov spravljalo v pasivnost; pri tem pa se niso niti za trenutek spomnili in povedali takim godrnjačem, da ima glavno zaslugo za našo priporočeno nacionalno svobodo ravno OF, ki je pod vodstvom komunistične partije že leta 1941 stopila na čelo slovenskega ljudstva v borbi za osvoboditev, za kar so dali tisoče svojih življenj. Tistim aktivistom, ki na ta dejstva niso pozabili, ni nikoli zmanjkalo moči za izvrševanje nalog, ki jih je pred nje postavila Fronta.

Pri omahovanju posameznih odbornikov v njihovem delu naj omenimo, da nekateri odbori kot celote niso zaradi svojega pasivnega zadržanja ustvarili pri svojem članstvu ugleda, ki jim kot predstavnikom politične organizacije, ki ima v svojih vrstah ogromno večino ljudi, vsekakor pripada, ta napaka je prišla do izraza predvsem pri frontnih odborih Radeče, Breg, Zebnik in še pri nekaterih ostalih.

Pri ocenjevanju dela posameznih članov Fronte pa se odbori premalo zavedajo, da je Osvobodilna fronta široka, vse-ljudska in množična organizacija, da obvezuje vsakega člana Fronte k aktivnosti. Obvezuje ga k izpolnjevanju nalog Fronte odnosno k izpolnjevanju petletnega plana, do vdanosti domovini; do njene samostojnosti tako pri

sprejemanju v članstvo Fronte, kakor tudi pri čiščenju njenih vrst od sovražnih elementov.

Nedvomno je, da uspehi pri graditvi socializma v naši državi privabijo v naše vrste tudi ljudi, ki so preje iz različnih vzrokov omahovali. Takim ljudem, ki danes z delom dokazujejo svojo požrtvovalnost fronti, ki s svojim prostim delom pomagajo graditi našo državo, moramo omogočiti, da bodo vstopili v članstvo Fronte. Na drugi strani pa za sovražnike ljudske oblasti, za špekulantske elemente in tiste, ki sabotirajo pri izvajanju petletnega plana, ni mesta v Osvobodilni fronti. Odstranitev takih elementov iz članstva Fronte bi pomenila dvig ugleda Osvobodilne fronte pri množicah.

Na vse te stvari so v preteklem letu frontni odbori našega okraja posvečali premalo pazljivosti. Vse te napake pa se morajo odpraviti zaradi tega, ker je Fronta že od svojega začetka učila in vzgajala svoje člane in ni dopuščala nejasnosti. To je potrebno zato, da se pri članstvu popolnoma izoblikuje zavest, da je edino Fronta tista, ki daje jamstvo za doseg in ohranjanje svobode in pravic delovnega ljudstva, skratka, te napake se morajo odpraviti zaradi tega, da se jih bomo v bodoče izognili in tako pospešili korak v boljšo bodočnost.

V zavesti, da se je za doseg tako plemenitega programa, kakor ga ima Osvobodilna fronta, čast boriti, želi okrajni odbor vsem odborom, aktivistom in članom uspeha polno in srečno novo leto 1949.

Okrajni odbor osvobodilne fronte
Trbovlje.

Žene v Trbovljah izvajajo svoje obveze

Volitve v odbore AFŽ in predprava za III. kongres AFŽ Slovenije, ki se je vršil v decembru mesecu v Ljubljani, so zelo razgibale žene mesta Trbovlje. V predkongresnem tekmovanju so sprejele vrsto obvez, med njimi tudi to, da bodo pričele s kuharskim tečajem. K pričetku tega tečaja so pristopile takoj. Tečaj se je vršil pri Završaku vsak večer od 6 naprej. Tečaj je poselelo 15 mladih deklet, ki so večinoma vse zaposlene v produkciji. V 14 dneh posejanja tečaja so tečajnice imele praktični in teoretični pouk. Poleg kuhanja so imele predavanja o higijeni, o negi dojenčkov, politična predavanja, katera so z veseljem poslušale. Vodstvo tečaja je prevzelo tov. Zupančičeva, ki je poleg svoje redne službe in domačega gospodinjstva vodila tečaj in seznanjala mlada dekleta s kuharsko umetnostjo: v torek zvečer 28. decembra se je vršil skromen zaključek prvega tečaja, kateremu bodo sledili še novi. Po večerji, katero so priredile tečajnice same, je spregovoril tečajnicam predsednik MLO Trbovlje tov. Zemljak Andrej, ki je naglasil važnost tečaja ter čestital učenkam k doseženemu uspehu. V imenu Mestnega odbora AFŽ se je zahvalila vodstvu tečaja tov. Kupšek Vika,

Program OF je program za izgradnjo socializma

Leto 1948 je za nami! Osvobodilna Fronta okraja Trbovlje, ki predstavlja politično organizacijo, v kateri je vključena ogromna večina delovnih ljudi, polaga račune ob koncu leta pred vsem svojim članstvom.

Osvobodilna fronta kot vseljudsko politično gibanje, je zvesta svojemu programu s tov. Titom na čelu, že ob vstopu v leto 1948 jasno in odkrito govorila svojemu članstvu, da bo to leto, leto velikih nalog, leto velikih naporov vseh pošteno mislečih državljanov v graditvi srečnejše bodočnosti pod parolo: »Industrializacija in elektrifikacija dežele«.

S tem je Fronta jasno spoznala jedro svojega programa, obenem pa razbila nade vsem tistim, ki so hoteli našo deželo držati v zaostalosti, da bi jo na ta način laže izkoriščali. S tem tolmačenjem je Fronta izvršila ogromno in važno politično delo, kajti mnogi člani Fronte so ob tej priliki spoznali, da je to edino resnični ljudski program in da ljudskega programa izven Osvobodilne fronte ni! V tem pa je tudi moč OF.

Naloge v letu 1948 so zahtevale od Osvobodilne fronte v pogledu krepitve in graditve našega gospodarstva, predvsem pa v pogledu usposobljenosti novega kadra, novih organizacijskih oblik in novih prijemov za mobilizacijo ljudskih množic, za uspešno izvršitev teh nalog.

Za tolmačenje vseh teh nalog pa je seveda treba ljudi. To so bili frontni aktivisti, ki so nesebično ob vsakem času in vremenu bili pripravljeni iti na sestanke članstva ali pa na seje odbo-

rov in njim tolmačiti nujnosti nalog. Vsi ti naporu pa niso bili zaman, kajti naloge in plani, ki so se izvršili v našem okraju z malo izjemo v celoti — pa naj si bo to v rudnikih, v tovarnah ali v kmetijstvu, predstavljajo visok dvig politične zavesti članov OF in so vsekakor rezultat teh naporov.

Kako globoka je pripravljenost, izvrševati vse naloge za doseg plana, se vidi iz tega, da tisoči naših rudarjev, tovarniških delavcev železničarjev, nameščencev in kulturno prosvetnih delavcev niso gledali na odrejeni delovni čas, ampak so brez pridržkov vzdržali na svojih delovnih mestih v mnogih primerih tudi več kakor po 24 ur. Naši kmetje pa so z dosegom setvenih in drugih planov na svoj način v pogledu prehrane mnogo pripomogli k skupnosti.

Za napore pri izvrševanju vseh teh nalog izreka Okrajni OF vsem, ki so sodelovali, priznanje in zahvalo. S prostovoljnim delom na raznih zgradbah združnih domov, domovih, vodovodih in drugih delih, pa so pokazale predvsem žene in naša mladina svojo politično pripadnost Osvobodilni fronti, in s tem podprle borbo za dvig našega gospodarstva.

Vsem tistim, ki so žrtvovali mnogo ur svojega prostega časa zato, da so pravočasno pobrali pri članstvu mesečne prispevke za socialni fond in članarino, izreka Okr. odbor OF še posebej zahvalo.

Ker Osvobodilna fronta nima pred svojim članstvom ničesar skrivati, ne bi bilo prav, ako bi na tem mestu

Borba zagorskih rudarjev in zasluga OF v borbi za plan

Rudnik Zagorje je dne 24. decembra dosegel svoj osnovni letni plan proizvodnje 30. decembra 1948. Dosegel je povišani plan vključno delež, ki ga je moral doprinesiti za planirano, toda nedoseženo produkcijo rudnika Moravče.

Ko delovni kolektiv rudnika Zagorje z uspehom zaključuje drugo leto naše gospodarske petletke, bo marsikateri zanemarljivo pot, ki jo je delovni kolektiv rudnika prehodil preje, preden je prišel do zaželenega cilja. Ze v začetku l. 1948 so se začele javljati težave pri izpolnjevanju plana. Delo pod gramozom, mokra delovišča, nezadostna kapaciteta kompresorjev, kar je onemogočilo zasekovanje, pomanjkanje kadrov, t. j. poklicnih rudarjev-kopačev, potem fluktuacija — beg v druge industrije, pomanjkanje stanovanj, jalovinate vmesne plasti v premogovnih slojih, defekti na separamaciji, veliko število izostankarjev zaradi visokega odstotka podeželskih delavcev v rudniku, omajan elan našega rudarja — vse to je predstavljalo za naš delovni kolektiv in za tehnično vodstvo težke probleme, ki jih je bilo treba na vsak način zadovoljivo rešiti. Začela se je neprestana borba za doseganje plana, borba, v kateri je bilo treba odstranjevati vse zapreke, ki so se stavile na poti k uresničitvi produkcijskih nalog. Ta borba je trajala celo leto ter se je stopnjevala iz meseca v mesec vse bolj in bolj, dokler ni v decembru dosegla svoj višek v splošnem navdušenju in enotni volji, ki je prežemal celotni delovni kolektiv, v volji, da uspešno in pred rokom izpolni svoje planske naloge.

Partijska in sindikalna organizacija sta celo leto vodili borbo za plan ter je po njihovi zaslugi delovni kolektiv dosegal in tudi presegal mesečni plan ali pa le za neznaten odstotek ni izpolnil svojih planskih nalog.

Zlasti je Partija vodila ostro borbo za omejevanje fluktuacije delovne sile v prvi polovici leta in tudi še na začetku druge polovice. Fluktuacija je povzročala slabo storitev. Delavci so odhajali v druga podjetja, ker so bile prilike v rudniku dosti težke, ni se pa takrat v tisti situaciji storilo nič konkretnega, kar bi izboljšalo položaj. Sele boljša preskrba, resno delo aktivistov, boljši odnosi pazniškega osebja z delavci-rudarji ter administrativni ukrepi, posebno pa še poglobljeni odnosi uprave proti delovnemu kolektivu so pripomogli k dviganju elana in s tem k boljši storitvi.

Za boljšo storitev in večjo produkcijo gre predvsem zasluga našim udarnikom in novatorjem, ki so s svojim poštivalnim delom dali vzpodbudo za dvig storilnosti in dviganje elana delovnega kolektiva. Tehnično vodstvo in nadzorno osebje so storili vse, da se proizvodni proces izboljša in izpopolni, kar je bilo izredno težko zaradi pomanjkanja strojev in naprav. Navzlic temu se je dalo marsikaj koristnega ukreniti. Tako sta n. pr. tov. Klemen Anton in inž. Germ Franc predlagala, da se v Loškem jašku namesto lesenih vodilic namestijo vrvi. Predlog je bil sprejet in uresničen, pri čemer se je pridobilo na času, tako da se je izvoz v jašku pričel predčasno, da ni bilo zastoja v produkciji.

Proti koncu leta je bila situacija taka, da so neki tovariši že začeli dvomiti, da li bo mogoče izpolniti vse planske naloge. Zaradi raznih zgoraj navedenih težav smo mesec za mesecem ostajali na dolgu za gotovo število ton, čeprav smo osnovni plan za silo dosegali. V to stanje je energično posegel direktor rudnika tov. Klančičar, ki je dal pobudo za smotno organizacijo tekmovanja, pri čemer so ga v znatni meri podprli tov. Čebela Anton, pomočnik direktorja, Guzej Edi, predsednik sind. organizacije, inž. Guštin, tehn. vodja obrata Kotredež, ter ostali aktivisti. Uspeh ni izostal. Od 11. decembra naprej se je pričelo splošno tekmovanje med številskimi in posameznimi oddelki in obrati. Temu tekmovanju so se pridružili v veliki meri delavci in nametšenci zunanjih obratov, ki so v prostem času odhajali na delo v jamo ali pa so pomagali pri zunanjih delih.

Člani KP so si organizirali svojo posebno številko, ravno tako tudi rezervni oficirji. Na ta delovišča so prihajali po svoji redni službi izmenoma po štiri ali več ur. Svoj višek je doseglo tekmovanje o božiču dne 25. in 26. decembra. Na ta dva dneva je rudnik Zagorje dosegel normalno produkcijo oziroma je prvi dan božiča presegel nad normalno celo za 50 t. K temu velikemu uspehu so pripomogli prostovoljci, katerih se je javilo v popoldanski izmeni samo na obratu Kotredež cca 120. Pohod prostovoljcev se je vil od KLO-ja z zastavo in harmoniko med veselimi vzklikanjem do največjega obrata. Isto je bilo tudi na obratu Kisovec.

Delovni kolektiv se ni zalagal skozi celo leto samo za izpolnjevanje plana, temveč je svojo politično zavest dokazal s prostovoljnim delom na svojih deloviščih, zlasti v pisarnah, nadalje pri gradnji zadržnih domov in pri raznih drugih prostovoljnih akcijah obče-ljudskega značaja. Prostovoljne ure teh del in akcij znašajo po nepopolnih podatkih nad 62 tisoč ur, od tega odpade na zunanji obrat nad 40 tisoč ur.

Doseženi uspehi so nam porok, da bomo tudi v bodočem letu kos vsem planskim tekočim nalogam, ter s tem znatno pripomogli k bližnji zgraditvi socializma v naši državi.

H. J.

v produkcijo, kjer naj bi sodeloval za čimprejšnjo dovršitev planskih nalog.

Nato je predsednik MLO tov. Zemljak pozdravil vse prisotne s prirčnim novoletnim voščilom, v katerem je natančno poštivalno delo uslužbencev in jim izrazil priznanje. Pomočnik ravnatelja rudnika v Trbovljah tov. Petrič je izročil bolnikom prirčne pozdrave in voščila vseh rudarjev in uprave rudnika. Vsi trije govorniki so v prirčnem tonu želeli prisotnim čimprejšnje okrevanje, zdravje in zadovoljstva v tretjem letu Titove petletke.

Nato so pionirji folklorne skupine SKUD-a »Lojzeta Holikrauta« izvajali program, na katerem je zadovoljila zlasti pesmica dueta ob spremeljavi harmonikarja. Naši najmlajši so si osvojili vsa srca prisotnih. Nato so predstavniki obiskali vse bolniške sobe, kjer so se vsem ostalim čestitali in jih obdarili s praktičnimi darovi. Med tem je pevski zbor prepeval lepe slovenske pesmice. Bolniki so se zahvaljevali za čestitke in darove, in na slehernemu obrazu se je poznalo tiho zadovoljstvo, ki ga je lahko človek deležen le v tako svečanih trenutkih.

Bolniki in uprava bolnice se prirčno zahvaljujejo vsem sindikalnim podružnicam v okraju Trbovlje, ki so s svojimi darovi pripomogle k lepi obdaritvi. Upravi rudnika Trbovlje naj bo izrečena s tega mesta prirčna zahvala za lepo darilo. Posebno iskreno zahvalo pa smo dolžni SKUD-u »Lojzeta Holikrauta«, ki je s svojo folklorno skupino in pevskim zborom »Zarja« osrečil naše bolnike. Končno se zahvalujemo tudi predstavnikom ljudskih oblasti in sindikalnih organizacij, ki niso pozabile našega delovnega človeka niti takrat, ko ga je nemila usoda prikovala na bolniško posteljo.

Fizkultura mora postati v novi Jugoslaviji last milijonov delavcev mest in vasi

Za dvig novega kadra

Da bi dvignili kadre, se je pričel na našem OLO-ju sredi novembra 1948 splošni administrativni tečaj. Zavedajoč se važne vloge kadrov v naši prvi petletki smo hoteli dvigniti kvalifikacijo posrednih uslužbencev administrativne stroke.

S tem tečajem pa nismo dosegli uspeha, ker so se pojavile številne tehnične ovire. Učni načrti so bili prirejeni le za administrativno stroko, tečaj pa so posejali uslužbeneci vseh strok. Radi tega ni bilo mogoče razviti in podati snovi tako, kakor bi bilo potrebno. Neuspehu je kriva tudi organizacija tečaja, obenem pa tudi tečajniki, katerih se je pojavilo okoli 100, redno pa je posečalo tečaj 25—30 tečajnikov.

Da bi popravili napako, katero smo zagrešili ob prvem tečaju ter da ne bi doživeli zopet neuspeha, smo organizirali drugi tečaj, v katerem se vrši pouk dopoldne in popoldne. Tečajniki so oproščeni vseh službenih dolžnosti, to pa zato, da bodo lažje dojemali snov, katere jim bo predavana.

Prvi tečaj administrativne stroke bo trajal 6 tednov, takoj za njim pa bomo nadaljevali z drugim. Tako bodo vsi uslužbeneci administrativne stroke, ki nimajo svojim položajem in delu primerne šolske izobrazbe, na podlagi teh tečajev dosegli kvalifikacijo, katero zahteva sistemizacija novih mest pri OLO-ju.

Upamo, da bodo tečajniki razumeli prizadevanje OLO-ja, ki hoče dvigniti njihovo strokovno znanje, da je tudi v njihovem interesu, obenem pa tudi v interesu skupnosti, da vložijo vse sile za izpolnjevanje znanja v tečajih, katere jim nudi OLO Trbovlje.

Novi kadri v cementarni Trbovlje

Dne 29. pr. m. so se vršili v Cementarni v Trbovljah izpiti za delavce, ki so vršili dela kvalificiranih delavcev že nad 10 let a niso imeli nikoli prilike, da si pridobijo potrebno kvalifikacijo. Izpit je položilo z dobrim uspehom 33 delavcev in sicer za žgalce, mlinarje cementa in mazače. Z resnimi obrazi so se zbrali v sobi tehničnega vodstva, nekateri so prišli naravnost iz obrata, prašni in oljnati. Kratko in jedrnatno so odgovarjali na stavljena vprašanja in posebno v strokovnih predmetih so bili odlični. Ko so zapuščali sobo si videli iz obrazov zadovoljstvo, da so končno le tudi stvarno priznani za kvalificirane delavce.

Uprava sama je vršila za te delavce tečaj v teku meseca decembra, kjer so se poleg strokovnih predmetov predavali tudi zgodovina, zemljepis in državljanstvo.

Trenutno se vrši v Cementarni tečaj za delavce, ki so že nad pet let pri delih, ki zahteva strokovno izobrazbo in prakso.

OBVESTILO

V cilju, da znižamo proizvodne stroške in da pridobimo lokal za druge svrhe, smo preselili popravilnico čevljev MLO iz lokala pri Rovšniku v lokal k Malgaju.

Z ozirom na velike potrebe smo isposlovali, da v lokalu v hiši št. 153 ne bomo začasno delali planskih del, temveč samo usluge prebivalstvu.

Gornje sporočamo vsemu prebivalstvu Trbovelj v vednost.

Mestni ljudski odbor Trbovlje.

OBJAVA

Šahovska sekcija SSD Rudar razpisuje šahovski kvalifikacijski turnir, ki se bo pričel dne 11. jan. 1949. Vabimo vse šahiste, da se v čim večjem številu prijavijo. Prijave se sprejemajo vsak večer od 17. do 19.30, v šahovski sobi v Fizikulturnem domu.

Te dni se je pričel tudi mladinski turnir za prvaka Trbovelj ter se vabijo, da se še prijavijo.

SSD Rudar.

Novoletna jelka — dan otroškega veselja

S prireditvijo Novoletne jelke, ki so se je udeležili otroci v vsem okraju po centrih in večjih šolah, je bil storjen prelom med bivšim miklavževanjem, ki je delal razliko med otroki in sedanjim praznovanjem. Novoletna jelka je bila tista, ki je zajela vso mladino z enakimi darovi.

Ob nastopu Novega leta je bila dana otrokom možnost, da so se razveselili in sprostiti ob prireditvah, ki so bile prikrojene za njihovo domišljijo in so dale otroški fantaziji novo obliko in vsebino.

Tuintam morda res še ni bilo proučeno do podrobnosti, kaj je primerno otroku in kaj ne, vsekakor pa so se pridobile mnoge izkušnje, ki se bodo lahko uporabile v prihodnjih letih. — Važno je to, da so se otroci razveselili ob prazniku, ko vse naše delovno ljudstvo polaga račune o svojem delu v preteklem letu in dela nove načrte za nadaljnje izvajanje planskih nalog.

V bodoče bomo stremeli za tem, da odpravimo stare nezdrave tradicije otroških praznikov, na katerih je bila poudarjena družbena razlika docela, da izkoreninimo zagrenjenost, ki je nastajala v otroku ob opazovanju socialnih krivic ter da jo prevedemo do resničnega in čistega veselja nad življenjem je nad vsem, kar ga obdaja. Ob pregledovanju dela, ki je bilo izvršeno ob prireditvi Novoletne jelke v trboveljskem okraju pa je potrebno, da se nekoliko zadržimo pri prireditvi Novoletne jelke v Trbovljah. Prireditve je bila poverjena SKUD-u »Lojzeta Holikrauta«, ki bi moral zastaviti vse sile, da bi izvedel kvalitetno prireditev, vključno pomanjkanju potrebnih prostorov. Vendar pa se člani društva niso zavzeli za izvedbo tako kot bi se morali. Vsa zasnova in izvedba je slovela le na nekaj ramenih in prav gotovo ni njihova krivda, če ni dosegla

prireditve take višine, kot bi jo lahko. V bodoče bo treba slihim prireditvam posvetiti več pažnje in pritegniti k sodelovanju čim več sodelavcev. Zavedati se moramo, da je mnogo težje prireditve, ki naj razgibajo mladino kot pa prireditve za odrasle in da ne more take prireditve izvajati samo par ljudi.

Po drugih krajih je bila izvedena Novoletna jelka v okviru možnosti, ki so v posameznih krajih na razpolago. Programi so bili izbrani smotno, največje pa je bilo povsod navdušenje ob prihodu dedka Mrza, ki je po zaslugi podjetij trboveljskega okraja ter mestnega in okrajnega ljudskega odbora obdaroval vso mladino v okraju.

Izkušnje, ki smo jih pridobili letos pa bomo s pridom uporabili v prihodnjem letu, na kar moramo misliti že danes.

Novoletna jelka v bolnišnici Trbovlje

Za proslavo Novoletne jelke je rudarski sindikat skupno z upravo bolnišnice pripravil lep program. Zavedal se je, da je treba dati tudi onemu delovnemu ljudstvu, ki je vsled bolezni izvzeto od sodelovanja v produkciji, tisto, kar mu po vseh ljudskih zakonih pripada.

V dnevnem prostoru so bile okusno pogrnjene mize, ki so bile obložene s precej izdatno zakusko. Ob 19. uri je sindikalni pevski zbor »Zarja« zapel tri pozdravne pesmi, nakar je šef zdravnik dr. Krasnik pozdravil vse bolnike in predstavnike ljudskih oblasti, rudarskega sindikata ter rudniške uprave. V kratkih besedah je objasnili važnost zdravstvenih ustanov in poštivalnost uslužbencev, ki so kot tihi borci vložili ves svoj trud, da se vsak delavec zopet osposobi in vrne

Kultura in prosveta Film in njegov pomen

Film je dobil v pogojih današnje družbene stvarnosti izredno važen političnovzgojen pomen. Gre pa tu predvsem za filme, ki imajo po svoji vsebini, kakor tudi po umetniški obdelavi in prepričljivosti političnovzgojen vpliv na najširše ljudske množice.

Ce danes, na osnovi pri nas odigranih filmov, skušamo napraviti nekakšen pregled, bomo prišli do sledečih zaključkov: filmi, izdelani v državah ljudskih demokracij, so po svoji idejnosti in tematiki pravo nasprotje filmom, izdelanim na zahodu. »Junaki« zahodnih filmov so v glavnem: »Junaki« dobičkarji, pustolovci, trgovci, bogati dediči, pretepači, gangsterji, kavboji, dočim vidimo v filmih ljudskih demokracij: junške stahanovce, heroje, kolhozničke, udarnike, preproste delovne ljudi, ki so s svojimi deli proslavili svojo domovino in nam s svojimi dejanji kažejo lik novega človeka.

Kakšno vzgojno osnovo ima film, ki obravnava življenje gangsterja, ki ukraja blagajno, ubije nekaj policajev, nato ga po napetem zasledovanju končno ujamejo? Ta tema je zelo obrabljena, ker se v vseh mogočih variantah pri filmih ponavlja. Ali: trgovec je pred bankrotom rešila hči, ki se je poročila s kapitalistom; druga: od nekih bogatih sorodnikov v petem kolenu podedujejo milijon in potem vseskozi obravnava: ali bodo šli na to jezero ribe loviti ali bi se odločili za potovanje z lastnim parnikom itd. Toda glavna tematika, ki preveča vse filme, je — dolar! Nikjer pa v navidezno še tako nedolžnem filmu ne gre brez — dolarjev!

V naprednih filmih, filmih ljudskih demokracij, pa vidimo drugo tematiko, vidimo — človeka. Človek, pa naj si bo to pastir (Pastir Kostja) ali preprosta kolhoznička (Branila je domovino) ali delavec (Peter Matrosov, Človek s puško, Zgodilo se je v Donbasu, Čapajev) ali dijakinja (Zoja Kosmodemjanskaja, Marita) ali vojskovodja (Kortuzov, Suvorov) in državnik (Sverdlov, Lenin) — nam je po svoji duševnosti, volji za zmago, volji v življenju tudi takrat, ko junak podleže (»Marita«, »Zoja Kosmodemjanskaja«, »Čapajev«) vzor novega človeka. Iz teh likov lahko osvojimo vse napredno, človeško; prav nič naprednega pa ne moremo osvojiti iz raznih pustolovskih, zapadnjaških filmov. Ti filmi ljudi moralno pokvarjajo, odtegujejo od stvarnosti, da ne bi videli zakulisnega izkoriščanja vladajočega razreda.

Jasno je, da naša mlada filmska industrija ne gre po tem potu. V naših dosedanjih umetniških filmih je glavna tematika, borec partizan. Ta tematika je našemu ljudstvu tudi najbližja in zato je povsem naravno, zakaj je pri teh predstavah tako visoka številka obiskovalcev.

Kljub visoki idejnosti pa so v naših

filmih še gotove tehnične pomanjkljivosti.

To smo opazili v odrskem igranju v filmih: »To ljudstvo bo živel«, »Slavica« in v slabem snemanju »Sofka« itd. O teh tehničnih pomanjkljivostih bi se dalo še mnogo govoriti, kar bodo pa obširneje razpravljali na filmskih krožkih, ki bodo organizirani v letu 1949. Tehnične pomanjkljivosti pa izvirajo iz dejstva, da je filmska umetnost pri nas šele v povojni in da smo s filmom »Na svoji zemlji« že močno prodrli v idejno zaokroženost dogajanja, da je vse dogajanje enotno, da so se igralci v svoje vloge pravino vživeli.

Za enkrat drži eno: da je naš film ne pravi poti in da se račna po Leninih besedah, ki jih je izrekel 1.1922: »Od vseh umetnosti je za nas najvažnejša filmska umetnost.« Zato je važno, s kakšnim očesom gledamo in tolnačimo film.

Kulturno prosvetno delo med mladino revirjev

Takoj po osvoboditvi je bila, kakor pred ostale mase naših narodov, tudi pred mladino postavljena naloga, zgraditi porušeno domovino ter usposobiti našo industrijo za obratovanje.

Te naloge se je mladina naših revirjev prav dobro zavedala in prispevala ogromen delež k vzpostavitvi nemotnega obratovanja naših rudnikov in tovarn.

Jasno nam je, da si želi mladina po tako napornem delu tudi potrebne razvedrila, za katerega so mladinska vodstva v prvih dveh letih prav malo skrbela, skrajno premalo pa je bilo storjenega za kulturni dvig stveni pogled na svet in družbo.

Zavedajoč se te pomanjkljivosti v mladinski organizaciji, smo v letošnjem letu pričeli s intenzivnejšim delom na kulturnoprosvetnem polju in dosegli že prve uspehe. V pripravah za festival je bilo ustanovljeno MKUD »Mladi Rudar« z različnimi sekcijami, tako dramsko, pevsko, folklorno in orkestrom. Uspehi dela društva so se prav kmalu pokazali že pri samih pripravah za okrajno kulturno revijo in kasneje za republiški mladinski festival, kjer so posamezne sekcije bile nagrajene in se plasirale med prvake. Po festivalu se je delo na kulturnoprosvetnem polju stopnjevalo to pot po samih mladinskih aktivih. Med tem časom je bilo osnovanih preko 30 dramskih dručin, ki so izvedle 168 kulturno - prosvetnih prireditev. Prireditve so bile vezane tudi z različnimi znanstvenimi predavanji in pa zabavami. Poleg dramskih dručin so bili ustanovljeni tudi trije pevski zbori, ki pa še niso javno nastopali.

Razen prireditev je bilo potrebno, da so mladinska vodstva delala na utr-

ti teh skupin odnosno na kvaliteto dela. Pomanjkljivost se je kazala tudi v tem, ker nismo imeli potrebnega kadra za učenje, s potrjevalnostjo in kritiko pri raznih prireditvah pa smo tudi to odpravili in imajo sedaj mladinske dramske skupine vse pogoje za nadaljnje delo na tem polju.

Delo pionirskega in mladinskega odseka gledališča SKUD-a »Lojzeta Hohlkrauta«

Takoj po velikih počitnicah so se zopet zbrali pionirji in mladinci, da nadaljujejo z delom, ki je med počitnicami zamrlo. Pionirji so ponovno naštudirali igranje »Mucin doma«, ker je nekaj igrancev odpadlo, nekaj pa jih je bilo treba izmenjati z novimi. Ze v oktobru so se v novi zasedbi predstavili ob priliki »Tedna Rdečega križa« občinstvu, odigrali pri polni dvorani prenovljeno igranje, celoten čisti dobiček pa poklonili RK. Igrajo nato še enkrat ponovili, nakar so pričeli s študijem nove igre, ki bo prišla verjetno v februarju na oder.

Mladinci pa so pričeli študirati igranje M. Feletova »Uroka« in šli najprej v Ljubljano na mladinsko tekmovanje z II. in III. dejanjem. Po tekmovanju so v igri odpravili bistvene nedostatke, ki so bili opaženi med tekmo, potem pa so najprej gostovali v Radečah in na Dolah pri Litiji, kjer so celoten izkupiček podarili tamkajšnjemu združenemu domu. Igrajo so ponovili še dvakrat v Trbovljah, nazadnje 15. decembra, ko so igrali v korist združenim domovom našega okraja. Med igranjem so se pričeli pripravljati za novo igranje. Hoteli so igrati »Mokrodolce«, ki pa so se po nekaj vajah izkazali kot predrteh za mladinsko dramo. Odnehali so s to namero in pričeli s študiranjem Golijeve igre »Triglavska bajka«. — Študij bo zahteval mnogo truda, saj bo treba jemati v obzir skope dimenzije, s katerimi razpolaga trboveljski oder. Vprašanje odrskega prostora bo treba rešiti že sedaj, ker je igra v tem pogledu precej zahtevna.

Oba odseka premagujeta uspešno začetne težave, marsikje se zatakne, vendar upajo igralci, da bodo premostili vse ovire in s po tremi premijerami v sezoni zaključili svoje delo, pri katerem se vzgajajo in izobrazujejo, obenem pa vrše kulturno poslanstvo, ki pomaga graditi socializem.

Ustanovili smo šolske mlečne kuhinje

Koordinacijski odbor za mednarodno pomoč revni deci nam je poslal precejšnjo količino posnetega mleka, mesnih konzerv, kakava, sira itd. za vzdrževanje šolskih in mlečnih kuhinj.

V deset mlečnih in dve šolski kuhinji je vključenih 2000 šolobveznih otrok, ki dobivajo redno vsak dan

mleko in kruh s sirom, ali sličnim dodatkom. Do sedaj delujejo v našem okraju mlečne kuhinje v: gimnaziji, obeh osnovnih šolah, in DID-u v Trbovljah, Hrastniku v osnovni šoli, DID-u, ter na osnovni šoli na Dolu. Kuhinje delujejo še v Loki pri Zidanem mostu, Radečah in Zidanem mostu. Delujejo pa tudi v zagorski gimnaziji, tamkajšnji osnovni šoli, DID-u in v osnovni šoli v Izlahah. Poleg tega črpajo pomoč v teh kuhinjah tudi dojenčki, doječe in noseče matere. Skupno število opravičencev, ki prejema pomoč MDF-a, je preko 4000. Pohvale vredno je poslovanje mlečne kuhinje na osnovni šoli v Trbovljah II, kjer se najbolj trudi tov. Podlogar Marica. Želim, da bi tudi ostale kuhinje vzele za vzor kuhinjo osnovne šole Trbovlje II.

Slab odnos staršev do mladinske organizacije v KLO-ju Čeče

Mladinski aktiv v Čečah nad Trbovljami je zelo aktiven, saj mu je bilo priznано med vaškimi aktivji v okraju prvo mesto. Steje 40 mladincev in mladink, zadal pa si je nalogo, da vključi v svoje vrste še vse neorganizirane mladince.

Pri tem prizadevanju pa so naleteli na oviranje staršev, in to zlasti pri premožnejših kmetih, ki nečejo razumeti, da hodi mladina danes po novih poteh, po katerih bo prišla do boljšega življenja na vasi.

Tak primer se je zgodil pri kmetu Češnovarju. Ko se je oglašil pri njem mladinec, da bi razložil staršem pomen organizacije LMS in dobil pristanelek, da se smeta njihovi hčeri vključiti v organizacijo, je gospodinja, ki je bila že predsednica AFZ, odločno zavrnila mladince in mu dejala, da ne pusti svojih hčera na mladinske sestanke.

Vemo, da ne izhaja to nasprotovanje le od tov. Češnovarjeve, temveč da je to plod pregovarjanja protiljudskega duhovnika Gorogranca, ki hodi čisto v našo vas in vceplja staršem svoje protiljudsko mišljenje.

Ker pa smo mladinci duvarji pridobitev narodno osvobodilne borbe, ki bomo dopustili, da bi kdor koli blatil našo organizacijo, za prišepetovalce pa želimo, da jih doleti pravična kazen.

Opozarjajo se vsi čitatelji lista »Zasavski udarnik«, da se sprejemajo mali oglasi, objave, zahvale, osmrtnice najkasneje do vsake srede v tednu Uredništvo.

Trinkaš Vinko:

Nisem najslabši

Takrat, ko se je zaostri la borba za plan, je zganilo še Ivana. »Boljši moram postati,« je sklenil. »Vsaj tak kot je Tone. Nika tako ne dosežem. To je izjemne primer steklarja. Rojen je za ta poklic. Ali sem mar jaz slabši, je začel razmišljati. Skupaj sva hodila v šolo in takoj po odpustu začela delati v steklarstvu. On je že leto in pol pomočnik, jaz pa še sedaj nisem! Začel ga je opazovati! Videl je, kako se je Niko vživel v delo. Ničesar ne vidi. razen steklenice, ki je pod njegovimi rokami dobivala dokončno obliko. Vse je vložil v delo, še del duše, se je zdelo Ivanu. Zamislil si je, kako dela sam... Ničesar, kar se godi okrog njega, mu ne uide. Steklenico pa je od časa do časa poškilil z očesom... »Tudi jaz bom delal po njegovem, ni vrag, da ga ne bi dohitel.«

Začel je delati z vso vnemo. Vendar ga je v nedeljo zopet spodneslo. Obratovali so, in ni prišel, čeprav je obljubil. Vsi so ga v ponedeljek hladno sprejeli v delavnici. Pričakoval je, da ga bodo pošteno okregali in v to

se je že vživel. Toda vsi so trdovratno molčali. »Saj me prezirajo, očitno prezirajo,« ga je grizlo. Čutil je, da mora nekaj povedati. »Veste...« včeraj nisem prišel,« je jecjal. »Zmedla me je družba harmonika...« saj veste...« Šele sedaj je opazil, da ga nihče ne posluša, vsaj navidezno ne. To ga je strlo. »Hudiči, brjete norca, kaj,« je vrel v njem. »Le čakajte, to vam poplačam, z obrestmi,« si je zatrjeval. Oni so pa še naprej molčali. Kakor da ga ne vidijo, kakor da zanje sploh ne obstoja. Pogledal je v sosedno delavnico. Niko je visoko nad glavno dvignil od ognja še rdečo steklenico in jo vrtil, da se ji ni vrnil ukrivil. Zadovoljno se je smejal in ta smeh je zbodel Ivana. »Zakaj se smeji? Kaj se je treba režati, če napraviš malo boljšo steklenico. Na tisoče jih bo še napravil in če se bo pri vsaki smejal, bo ves smeh pustil v tovarni. Prav nič mu ga ne bo ostalo za vso družbo...«

»Hej, Niko! Si delal včeraj?« mu je zakričal.

»Seveda sem! Ponoči in popoldan. Ti pa ne, a?« Zabušant,« je se pri-
stavil med smehom. Vsi so se zasme-
jali in pogledali v Ivana.

Pogledi so ga zmedli. Nikogar več ni videl. Tudi malical ni. Zelen je sam, da bi bilo čimprej konec dela... Niku se je danes vse smejalo. Poizkušali so izdelavo novih steklenic in ena se mu je odlično posrečila.

»Ti boš še steklar, Ti! Kar vidim, da si rojen za ta poklic,« mu je dejal mojster in ga zadovoljen potrepil po rami.

Še boljše napravim, si je navdušen prigovarjal. Takšno, da bodo vsi zijali. Poiskali je na drugo peč k Lojzu. Ta je ravno napihoval 50 litrsko steklenico. V lice je bil rdeč od napore. Zasluzil, da je že štirikrat udarnik. Tak napor. Lepše bo takrat, ko bomo delali vse s stroji,« si je zamišljal. Ne bo več teh naporov...« Pogledal je na uro. Že pol dvanajstih je vzkliknil. »Pa še na normi nismo. Dajmo fantje... kmalu bo zažvižgalo. Prokleti čas, kako hitro, se je pridružil.

Na mladinskem sestanku so Ivana čepali. Prav nič se ni izgovarjal. »Pri-
znan, da sem kriv. To sem opazil že v ponedeljek,« je dejal. Sram me je,

v dno duše me je sram, da nisem v nedeljo prišel.« Pogledal je Miha in s prstom pokazal nanj: »Ta je delal dva, jaz pa še enega nisem mogel.«

»Ta pa ta,« so mu vpadli v besede... »Kaj ta pa ta,« je zarohnel Ivan. »Mar sem jaz kaj slabši, mislite, da tega ne zmorem...«

»Kje boš ti! Pri vinu že mogoče?« mu je zabrusil Robert.

Ivan je povesil pogled. Nobenega ni več pogledal v oči. Le v njem je vse vrelo. »Zdaj bom pa zares,« je sklenil. »Le počakajte...«

Začel je redno obiskovati steklarski tečaj. V učenju je bil kmalu med najboljšimi. Če je imel le hip prostega časa, je stopil v steklarno in opazoval mojstre pri delu. Opazil je, da ima skoro vsak mojster svoj poseben način oblikovanja.

Sprva je molkal, nato pa jih je začel povpraševati: »Zakaj vrtite steklenico navpično in potem zopet vodoravno...«

Steklarji so mu radi odgovarjali. Vselej jih je, ko so opazili, kako se za vse zanima. Tudi sam se je vživljal v delo. Ko je steklenici zvil vrat, da jo je moral vreči proč, je vprašal mojstra: »Zakaj se ji je zvil vrat, a?«

Fizkultura in šport

Naloge nove fizkulture

Ljudska oblast se zaveda, da bo petletni plan dovršen v celoti le, če bo naše delovno ljudstvo zdravo in odorno stalo in delalo na svojih delovnih mestih bodisi v industrijskih obratih, na naših poljih in v gozdovih.

Za odpornost našega telesa in duha skrbe predvsem naše fizkulture organizacije, ki so pričele po osvoboditvi delovati čisto na novi podlagi, ki se v vseh ozirih bistveno razlikuje od športnega pokreta v kapitalističnih zemljah. Z razliko in načinom gojitve fizkulture v kapitalističnih državah in pri nas je nujno potrebno, da pristopimo v tekočem letu ne samo k vzgoji novih športnih kadrov, temveč je naša dolžnost in nujno potrebno, da posvetimo več pozornosti vzgoji naših gledalcev in prijateljev raznih športnih panog, v prvi vrsti gledalcev nogometnih tekem.

Uspehi naših fizkulturnikov na raznih športnih področjih doma in v ino-

zemstvu so pokazali pred vsem svetom, da smo pravilno pristopili in dojel pomen gojitve fizkulture za okrepitev naše ljudske države v obrambnem in gospodarsko-političnem pogledu.

Namen našega fizkulturnega pokreta ni samo, da vzgojimo nov lik fizkulturnikov socialistične družbe, temveč, da vzgojimo — kot smo že poudarili — tudi v tem duhu naše gledalce. Gledalci ne smejo biti takozvani »navijači« kapitalističnega športa, temveč tovariši, ki hrabro moštva in poedinice, ki gledajo športna delovnega človeka-borca za izgradnjo naše zemlje in na fizkulturnem polju.

Našo publiko bomo vzgojili, če bomo izrabili vsaki čas z raznimi strokovnimi predavanji in grafikoni, pod pogojem, da odstranimo klubštva in da bo fizkulturni pokret služil samo delovnemu ljudstvu in ljudski republiki.

Jesenski del nogometnega prvenstva I. slovenske lige

Zanimivo jesensko tekmovaljevo v nogometnem prvenstvu I. slovenske lige, ki je bilo končano v novembru 1948, je dalo novega jesenskega prvaka. Preostaja še samo razveljavljena nogometna tekma med Nafto in Zelezničarjem iz Ljubljane, ki pa tablice verjetno ne bo spremenila. Kaznovani so se oni, ki so zanesli radi svojega klubštva in nepravilnim delom nered na zeleno polje in onevoljili društva ter gledalce v tem zanimivem tekmovalju. Tako lahko gledamo z vedrim obrazom na pomlad, ko se bodo pričele spet napete in interesantne tekme slovenskih ligašev. Prvo slovensko ligo je sestavljalo osem slovenskih društev, od teh šest iz Stajerskega ozemlja. Vsa društva so dokazala, da po kvaliteti ne zaostajajo mnogo drugi za drugim, saj je razlika med prvim in zadnjim na tablici le pet točk, kar se doslej v prvenstvu še ni primerilo. Zato številni gledalci že komaj čakajo pomladi in takrat bo šlo spet zares! Do takrat pa se bodo igralci odpočili ter posvetili sistematičnemu zimskemu treningu.

Rudar je postal zaslužen jesenski prvak. Ne le s svojo tehnično in požrtvovalno, ampak tudi s prijateljsko tekmo je vzbudil povsod simpatije, kjer je gostoval. Tudi v pokalnih tekmah je zastopal Slovenijo uspešno in le nesrečni žreb ni dopustil, da bi se

srečal z Dinamom v Zagrebu. Rudar ima vsekakor lepe izgleda, da prvo mesto zadrži, saj se je posvetil rednemu treningu pod vodstvom madžarskega trenerja Lacia.

Ljubljanski Zelezničar se je že oklical za prvaka slovenske lige. Toda na sled so mu prišli, da ni bila njegova zgodovina čista in vrniti je moral točke nesprotnikom, katere je prej oškodoval. Ljubljanci so sicer uspeli zadati edini poraz Rudarju, a dokazali so tudi, da se mora z njimi resno računati.

Polet, Zelezničar iz Maribora in Klavdivar iz Celja so si razdelili tretje, četrto in peto mesto z istim številom točk, toda zaradi različne golov je nastal slednji razpored: Vsa tri moštva je spremljala precejšnja smola in marsikateri izmed njih bi lahko postavili na prvo mesto. Pa počakajmo, kako se bo razvijalo tekmovaljevo v spomladanskem delu prvenstva.

Nafta, Sobota in Udarnik zaključujejo tablico. Moštvo Sobote je bilo v prvih tekmah zelo uspešno, vendar je pozneje doživelo par porazov in tako ostalo na predzadnjem mestu. Igra prav lep nogomet ter se mu obeta lepa bodočnost. Udarnik se je šele v zadnjih tekmah popravil ter dobil nepričakovano štiri točke. Kaj hočemo, žoga je okrogla, nadalje pa bomo govorili spomladi. B. V.

Zanimivosti o Sovjetski zvezi

... da obsega Sovjetska zveza polovico Evrope in tretjino Azije;

... da je SZ po svoji površini skoraj trikrat večja kot ZDA in več kot štirikrat večja od vseh zapadnoevropskih držav skupaj;

... da znaša površina SZ preko 22 milijonov kvadratnih kilometrov, kar predstavlja šesti del naseljene celine zemeljske oble;

... da rabi brzi ekspres, ki seče sovjetsko deželo od zapada proti vzhodu z brzino okoli 1000 kilometrov v 24 urah, od Minska do Vladivostoka 10 dni in 10 noči;

... da je po številu ljudi SZ tretja na svetu; le v Kitajski in Indiji je več prebivalcev;

... da znaša razdalja od najsevernejše kopne točke (Čeljuskinov rt v Sibiriji) do najjužnejše točke (pri mestu Kuška na meji z Afganistanom) 50.000 kilometrov. Razdalja od zapadne meje ZSSR do

vzhodne meje je približno dvakrat večja; ... da živi na prostornem teritoriju SZ nad 190 milijonov ljudi in da je od teh skoro polovica rojenih po oktobrski revoluciji;

... da se je od leta 1926-1939 število prebivalstva SZ zaradi prirodnega prirastka povečalo za 23,5 milijona — t. j. za 16 odstotkov. Takega tempa prirastka prebivalstva ni bilo v nobeni državi. V istem času se je število prebivalstva ZDA povečalo samo za 11 odstotkov, Italije za 9 odstotkov, Nemčije za 7 odstotkov, Anglije za 5 odstotkov, Francije pa za manj kot 3 odstotke;

... da se s porastom industrije silno hitro večja število mestnega prebivalstva. Pred industrializacijo države (petletke) je živel vsak peti prebivalec v SZ v mestu; leta 1939 je postal vsak tretji prebivalec mestni;

... da pokrivajo gozdovi SZ nad 700 milijonov hektarjev;

Nekaj o Silvestrovanju

Silvestrovanje je bilo v Trbovljah zelo razgibano. Ze opoldne si videl na ulicah praznično razpoloženje, katerega je sigurno še poživilo velik obrok mesa in pa pijača v gostilnah. Vsak se je na svoj način pripravljaj, da dostojno proslavi vstop v Novo leto. Posebno razgibano je bilo življenje po rudarskih naselbinah, kjer so rudarji ta dan dobili akontacijo na plačo in velik del njih tudi nagrado tkz. 13. plačo. Po cestah si videl voznike z vozovi naloženimi s sodi vina, z zaboji z mesnimi dobrotami in kruhom ter tudi s stoli in mizami. Vse to se je vozilo v razne dvorane, dvoranice in gostilniške lokale za ta večer. Moški, dekleta in žene so krasili lokale in pripravljali vse potrebno za dostojno proslavo. Takoj ob večernih urah so zagorele žarnice po vseh prostorih in lokali so se začeli polniti. Godbe, kdo bi jih prešel so urezale poskočne in mladi svet se je zavrtel. Vsem si videl iz obzora dobro voljo in v pričakovanju nagrad se je ta dobra volja še stopnjevala. Nekateri kolektivi so imeli tudi program, ki je povsod dobro uspel. Če si šel med ljudi si poleg smeha in šal slišal tudi resne pogovore o planu, o borbi v preteklem letu in o bodočih nalogah. Titov govor o polnoči je bil sprejet z viharim navdušenjem. V vseh lokalih je bila proslava na dostojni višini in v jutranjih urah je bilo po cestah v Trbovljah zelo živahno, nisi pa videl preveč vinjenih ljudi, seveda so bile tudi izjeme. Ta način Silvestrovanja po obratih se je zelo obnesel in pričakujemo, da bo prihodnje Silvestrovanje prineslo še večjega razvedrila tako, da bo ta dan postal res pravi družinski praznik posameznih kolektivov.

Ali že veste

da so Silvestrovo boljše praznovali tisti kolektivi, kateri so pri srcu kletarju pri MLO — nekateri so dobili namreč belo vino, drugi pa seveda rdeče, seveda boljše...

da je ta dodelitev imela dobre in slabe posledice tako za želodce, za obleko in za »boks«...

da si na nekaterih prireditvah moral kupiti kar po deset ali še več kosčkov salame, če si hotel dobiti klobaso...

da je Silvestrovo v CRD prineslo nekaterim podplutbe, upravi pa škodo na inventarju...

da je Telovadno društvo praznovalo Silvestrovo brez godbe točneje za radio-aparatom predsednika F. D. Rudarja, žal pa brez članov istega, ne vemo ali se telovadci in športniki ne razumejo...

da so se iz Silvestrovanja na gradbišču Elektranek nekateri vračali kot mlinarji...

da se na Silvestrovanje Okrajnega magazina ni smelo plesati zaradi neke pričakovane senzacije ob polnoči, te senzacije seveda ni bilo — pač pa je bil napovedovalec sporeda pri tej prireditvi senzacionalno duhovit...

da je Rudarska godba silvestrovala brez »godbe«...

da so mesarji silvestrovali pri »Pravdiču« — baje jim je primanjkovalo rastlinske hrane...

da je na silvestrovanju »Cementarne« »Dedek Mraza« delil knjige mesto pričakovanih nagrad...

da so se profesorji in študentje na skupnem Silvestrovanju v gimnaziji menda pogovarjali tudi o večjih in manjših cvekih v preteklem letu, o planu za letošnje leto niso mnogo govorili...

»Nisi enakomerno vrtel. pa se je zvil. Moraš takole...«

»Aha, zdaj šele prav vem, kako je treba« je zadovoljen vzkliknil.

»Pa bi prej vprašal, pa bi že prej prav vedel« ga je zbadel mojster. »Za vsako delo je treba zanimanja in volje, brez tega ne gre!«

»Mojster! stisnimo!« je predlagal Ivan. »Niku se ne dam! Toda brez vseh ne morem ničesar...«

»Glej ga, glej fanta« se je razveselil mojster. »Kaj je pa tebe naenkrat pičilo? Še ste vsi zato, pa dajmo. Zadnji ne bomo!«

Pri Pivcu — kakor se je imenovala delavnica, v kateri je delal Ivan — so stisnili. »Glej hudiče, kako se ženejo. Vse bi radi sami napravili. Mislite, da mi ne moremo, kaj?« so se pogovarjali v ostalih delavnicah.

»Če ne bomo še bolj zgrabili, ne bomo izpolnili plana do 29.« jim je dejal na sestanku tajnik podružnice.

»Saj bolj se že ne da,« so začeli omahljivci.

»Kaj da ne!« je vzkliknil Ivan. »Da, da, da! In če vse nedelje delamo...«

»Tako kot ti,« je nekdo zavpil.

Ivana je pogrelo, a vseno je načeljeval. »Jaz mislim, da bomo vzdržali.«

»Bomo... moramo... zastave ne damo!« se je čulo iz množice...

Zgrabili so res počeno. Izostankarjev skoro ni bilo, prav tako ne lenuhov. Vsi so čutili eno, vsi so postali eno, postali so delovni kolektiv, ki čuti in hoče do roka izpolniti plan. Borba je bila do zadnjega dne ostra. Prav nič niso smeli popustiti. Vendar so že par dni pred rokom vedeli, da bo plan 29. nov. izpolnjen. Če si šel te dni po steklarni, si videl samo nasmejene obraze. Iz nasmehov si lahko izbral: »Ali smo ga zmagali, kaj? smo ptiči, a? Še par dni, po bodo vsi vedeli, da je izpolnjen.«

Najbolj veselo je bilo na Ivanovi nočni izmenj. Od nekdaj, prav iz srca se je pojavila pesem, ki se je razširila po vsej tovarni. Pel je ves kolektiv! Oni pri strojih so peli nepretrgoma, dočim so ti pri pipah od časa do časa vpadli.

»Kako zvenile« je vriskalo v Ivanovi notranjosti. »Od srca prihaja pesem. Prav vsi pojejo. Še Tonč, ki nima posluha. Vendar mu nihče ne reče, naj molči...«

Kdor je šel te dni bolj pozno mimo tovarne je postal in posluhnil. Prvič

si ni vedel razlagati petja. Šele čez čas, je doumel, da pojejo v steklarni od sreče. Čeprav drugače preprosta narodna pesem, je dobila v svojih prizvokih drugačno vsebino. Postala je delovna pesem, pesem, ki so jo peli delovni ljudje, veseleč se svoje zmage.

29. novembra nočna izmena ni odšla domov kot običajno. Ostali so naprej pri jutranjih. V steklarni so začeli šušljati: »Ob 9. uri bo plan dosežen.«

Že ob osmih so se začeli zbirati steklarji ob drugi in tretji peči, ki sta stali na sredi tovarne. Razburjeni kot so bili, so komaj čakali, da zatuli. Pojavila se je godba. Nenadoma pa — živj! Steklarji so se začeli objemati. Nekateri so kričali in metali klobuke v zrak od samega veselja. Godba je zaigrala Internacionalno. Hrup se je mahoma polegel. Najprvo je začel peti Tone, nato Jože, Niko, Ivan... Kmalu so peli vsi...

Na oder je stopil tajnik podružnice in za njim še ravnatelj. Zahvalila sta se kolektivu za požrtvovalno delo. Začeli so se vzkliki, ki niso dolgo pojevali.

Popoldne ob dveh je bila proslava. Govorili so zastopniki množičnih orga-

nizacij. Proglasili so udarnike in pohvaljene, ter razdelili nagrade. Lojz je bil proglašen že petič. Poklicali so tudi Nika. Dobil je nagrado!

»Pa mi je ušelo!« je zbadlo Ivana. Naenkrat pa — »Resnik Ivan!«. »Ali se mi sanja?« je za hip pomislil. »Saj uisem jaz...«

»No! Ali misliš, da te bomo morda nesli na oder, kaj?« so ga dregnili. Šele takrat se je zganil in odšel po nagrado.

»Glej, da te ne bo nagrada uspavala, ampak, da ti bo vzpodbuda za požrtvovalnejše delo.« Mu je dejal ravnatelj, ko mu je podaril nagrado.

»Torej... nisem najslabši!« je zavrisnalo v njem. »Čelo med najboljšimi sem. Še se bom potrudil, da postanem najboljši. Še Nika prekosim!« je zadržno sklenil.

Prehodno zastavo je dobila Hodičeva delavnica. »Če bi prej stisnil, pa bi jo mi dobili.« Je dejal Ivanu mojster. »Za drugič bomo že vedeli...« Nato je bila proslava zaključena. Posedli so za mize, godba je zaigrala, mladi so se zavrteli, dočim so se starejši gostili za obloženimi mizami, dokler se ni na vzhodu pojavilo jutranje sonce...